

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **E. R.**, bývajúceho v B., zastúpeného JUDr. L. S., advokátom, so sídlom v B., proti odporkyňi **A., a. s.**, so sídlom v B., o **100 000 Sk (3 319,40 €)**, vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 8 C 225/1994, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 9. decembra 2008 sp. zn. 14 Co 405/2008, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Odporkyňa je povinná zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov dovolacieho konania 151,14 € k rukám JUDr. L. S. do 3 dní.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava III rozsudkom z 12. marca 2002 č. k. 8 C 225/1994 – 50 uložil odporkyňi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi 100 000 Sk s 3 % úrokom z omeškania od 25. 11. 1994 do 30. 4. 1995 a so 17,6 % úrokom z omeškania od 1. 5. 1995 do zaplatenia, trovy konania 4 000 Sk a trovy právneho zastúpenia 14 000 Sk na účet právneho zástupcu, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Vykonaným dokazovaním mal preukázané, že účastníci uzavreli zmluvu o združenom poistení domácnosti (11. 9. 1991) a zo spisu úradu vyšetrovania PZ SR B. (č. V.), že navrhovateľ špecifikoval odcudzené veci, ich hodnotu a celkove vzniknutú mu škodu vo výške 214 500 Sk, pričom odporkyňa mu uhradila len sumu 98 526 Sk. Vzhľadom k tomu, že odporkyňa spis predmetnej poistnej udalosti skartovala a ani jeden z účastníkov nemohol špecifikovať, ktoré z odcudzených vecí boli vyplatenou sumou uhradené a ktoré nie, dospel súd prvého stupňa k záveru, že táto skutočnosť nemôže byť v neprospech navrhovateľa. Preto akceptoval navrhovateľom uplatnený nárok ako rozdiel medzi škodou špecifikovanou v rámci vyšetrovania a škodou uhradenou odporkyňou.

O úrokoch z omeškania rozhodol podľa § 517 Občianskeho zákonníka a trovách konania podľa § 142 ods. 1 O. s. p.

Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 9. decembra 2003 sp. zn. 8 Co 430/2002 na odvolanie odporkyne zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že návrh zamietol. Odporkyňa náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Uviedol, že navrhovateľ, ktorý tvrdí, že má proti odporkyni právo na peňažné plnenie, pretože nastala skutočnosť, s ktorou je spojený vznik povinnosti odporkyne plniť (poistná udalosť) a to vo vzťahu k uzavretej poistnej zmluve, má povinnosť tvrdenia, že poistnou udalosťou (krádežou v jeho byte), ktorá spornou nebola, mu vzniklo právo na poistné plnenie za konkrétne odcudzené veci. Mal teda v návrhu alebo v priebehu konania tvrdiť a dokazovať, ktoré konkrétne veci mu boli odcudzené a akú náhradu vo vzťahu k nim proti odporkyni uplatňuje. V tomto smere si podľa názoru odvolacieho súdu svoju povinnosť (tvrdenia a dôkaznú) nespĺnil. Na splnenie tejto povinnosti nemôže stačiť uplatnenie si sumy 100 000 Sk s poukazom na vyšetrovací spis a jeho výpoveď (ako aj výpoveď manželky), v rámci ktorej si určil výšku vzniknutej škody na odcudzených veciach. Bez splnenia povinnosti tvrdenia a dôkaznej povinnosti, t. j. uvedenia konkrétnych vecí (a ich hodnoty), nemohol nárok uplatnený navrhovateľom považovať za oprávnený. Od splnenia týchto zákonných povinností navrhovateľa neoslobodila ani tá skutočnosť, že odporkyňa medzičasom skartovala spis poistnej udalosti. Napokon uviedol, že vymedzenie konkrétnych vecí ohľadom ktorých si navrhovateľ uplatňuje právo na poistné plnenie, má význam aj z hľadiska posúdenia, či by uplatňovanému nároku (v konkrétnej výške) nebránili limity na poistné plnenie (vyhláška č. 13/1983 Zb.). O náhrade trov konania rozhodol podľa § 224 ods. 1, 2 O. s. p. v spojení s § 142 ods. 1 O. s. p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na dovolanie navrhovateľa rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Uviedol, že odvolací súd z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa vyvodil odlišné skutkové zistenia a na ich základe aj právne závery, ako súd prvého stupňa bez toho, aby vo veci vykonal akékoľvek dokazovanie (zopakovanie alebo doplnenie). Ak sa odvolací súd chcel odchýliť od skutkových zistení súdu prvého stupňa na základe bezprostredne pred ním vykonaných dôkazov, mal dokazovanie v zmysle § 213 ods. 2 O. s. p. sám v potrebnom rozsahu opakovať a zadovážiť si tak rovnocenný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O. s. p. Len takýto postup je v súlade so zásadou priamosti a ústnosti civilného procesu, ktoré zásady zostali zachované aj po účinnosti novely Občianskeho súdneho poriadku vykonané zákonom č. 341/2005 Z. z. Je

neprípustné, aby odvolací súd k svojim odlišným skutkovým zisteniam, vedúcim k záveru o nepreukázaní nároku uplatneného navrhovateľom, dospel iba na základe prehodnotenia dôkazov vykonaných súdom prvého stupňa. Krajský súd pre odlišný skutkový záver nezopakoval dokazovanie vyšetrovacím spisom a v rámci neho vykonanými dôkazmi a prehliadol, že odporkyňa skartovala spis poistnej udalosti v priebehu konania (návrh bol podaný 25. 11. 1994), i keď jej bol návrh na začatie konania doručený (čl. 6 p. v.) a nešpecifikovala, za ktoré odcudzené veci a akej hodnote sumu 98 526 Sk navrhovateľovi vyplatila.

Krajský súd v Bratislave (v poradí druhým) rozsudkom z 9. decembra 2008 sp. zn. 14 Co 405/2008 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a odporkyni uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania 37 256 Sk k rukám právneho zástupcu do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Uviedol, že návrhom doručeným súdu 25. 11. 1994 navrhovateľ uplatňoval proti odporkyni doplatenie sumy 100 000 Sk titulom plnenia z poistnej zmluvy o združenom poistení domácnosti (č. X.), keď mu táto zo vzniknutej škody (214 500 Sk) následkom poistnej udalosti uhradila len sumu 98 526 Sk. Základ nároku navrhovateľa sporný nebol (uplatňoval nižšiu sumu ako je rozdiel medzi vzniknutou škodou a vyplatenou sumou, čím zohľadnil amortizáciu odcudzených vecí). Podľa názoru odvolacieho súdu navrhovateľ splnil svoju dôkaznú povinnosť tým, že žiadal pripojiť vyšetrovací spis Obvodného úradu vyšetrovania B. (č. X.), v ktorom bola škoda presne špecifikovaná a z obsahom ktorého (vykonaný dôkaz) mala odporkyňa možnosť sa oboznámiť. Preto za nedôvodnú považoval jej obranu, že pri likvidácii poistnej udalosti došlo medzi účastníkmi k dohode o výške odškodnenia s tým, že poukázaním sumy navrhovateľovi sú vyrovnané všetky jeho nároky z predmetnej poistnej udalosti. Záznam o tom odporkyňa nepredložila, z ktorého dôvodu neuniesla dôkazné bremeno na takéto svoje tvrdenie. Je irelevantné, že tak urobiť nemohla, pretože spis poistnej udalosti bol v roku 1998 skartovaný (návrh podaný ešte v roku 1994). Napokon nevedela preukázať, ani špecifikovať, za ktoré odcudzené veci navrhovateľovi poistné plnenie vyplatila (98 526 Sk). Z vyšetrovacieho spisu jednoznačne vyplýva, že navrhovateľovi bola spôsobená poistnou udalosťou škoda, v akej výške a na akých konkrétne uvedených veciach. Skutočnosť, že ani jeden z účastníkov nevedel špecifikovať čiastkové poistné plnenie, nemôže mať podľa jeho názoru za následok zamietnutie návrhu, lebo je to práve odporkyňa, ktorá na svoje tvrdenia neuniesla dôkazné bremeno. Bolo by v rozpore s dobrými mravmi, aby unáhlené konanie odporkyne (skartácia

spisu poistnej udalosti) viedlo k rozhodnutiu v neprospech navrhovateľa. O trovách konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 142 ods. 1 O. s. p. a § 243d ods. 1 O. s. p.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podala dovolanie odporkyňa. Žiadala ho zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Namietala odňatie jej možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.), pretože rozhodnutie krajského súdu neobsahuje riadne a presvedčivé odôvodnenie, ktoré by sa vysporiadalo s jej námietkami a opieralo by sa o konkrétne ustanovenia právnych predpisov a ustanovenia poistnej zmluvy. Navrhovateľ v priebehu konania nešpecifikoval, za krádež ktorých konkrétnych vecí sa domáha plnenia. I keď v priebehu konania namietala, že výška škody nie je totožná s právom na plnenie z poistnej zmluvy, súdy nižších stupňov sa týmito námietkami nezaoberali. Podľa jej názoru pre úspešnosť navrhovateľa v konaní bolo potrebné, aby tvrdil skutočnosti, s ktorými právne normy a ustanovenia poistnej zmluvy spájajú vznik práva na plnenie z poistnej zmluvy a aby tieto aj preukázal.

Navrhovateľ nepovažoval skutočnosti uvádzané v dovolaní za dovolacie dôvody v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. Trval na tom, že si splnil svoju dôkaznú povinnosť, keď žiadal pripojiť vyšetrovací spis a nárok ním uplatnený je nesporný. Navrhol dovolanie zamietnuť a priznať mu náhradu trov dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O. s. p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, voči ktorému takýto opravný prostriedok nie je prípustný.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O. s. p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ustanovenia § 238 O. s. p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O. s. p.) alebo rozsudok, potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, avšak len vtedy, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu (§ 238 ods. 3 O. s. p.).

V danej veci rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 1 a 3 O. s. p., pretože nejde o zmeňujúci, ale potvrdzujúci rozsudok, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že je dovolanie proti nemu prípustné. Dovolanie nie je prípustné ani podľa ustanovenia § 238 ods. 2 O. s. p. z dôvodu, že dovolací súd síce v danej veci rozhodoval, ale nevyslovil právny záver, od ktorého by sa odvolací súd odchyľil.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O. s. p. ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O. s. p. (či to už účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku podľa § 238 O. s. p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O. s. p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka konať pred súdom a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Existenciu žiadnej podmienky prípustnosti dovolania uvedenej v tomto ustanovení dovolací súd nezistil.

So zreteľom na odporkyňou tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci jej súdom bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm. f/ O. s. p.).

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky : 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O. s. p. významná ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O takýto prípad v danej veci nejde.

Pokiaľ odporkyňa namieta, že odňatie možnosti konať pred súdom spočíva v odopretí jej práva na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (IV. ÚS 115/03) a pokiaľ tvrdí nedostatky týkajúce sa odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu a vyporiadania sa s jej námietkami, dovolací súd uvádza, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi účastníkov, avšak s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, ÚS 352/06, III. ÚS 12/07, IV. ÚS 163/08, II. ÚS 220/08). Štruktúra práva na odôvodnenie je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O. s. p., podľa ktorého v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne a jasne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, ktorá norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 O. s. p.). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní však nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Aj podľa názoru dovolacieho súdu právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania, z odôvodnenia musia byť zrejmé všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia. Vychádzajúc z uvedeného a poukazujúc na konkrétnu obsahovú, vecnú a právnu stránku dotknutých súdnych rozhodnutí, dovolací súd dospel k záveru, že právo odporkyne na riadne odôvodnenie porušené nebolo.

Odôvodnenie napadnutého rozsudku odvolacieho súdu obsahuje zhrnutie odvolacích námietok odporkyne a odvolací súd konštatuje, že súd prvého stupňa dostatočne zistil skutkový stav veci, vec posúdil správne po právnej stránke a svoje rozhodnutie i patričným spôsobom odôvodnil, na ktoré odôvodnenie poukazuje a s ktorým sa v celom rozsahu stotožňuje. Podrobnosť skutkových zistení a právneho posúdenia veci súdom prvého stupňa je pritom zjavná. V prípade, ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvého stupňa stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci, pretože rozhodnutie odvolacieho súdu zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa, s ktorým tak tvorí jeden celok. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu takéto odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu (aj v nadväznosti na ním potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa) v potrebnej miere vysvetľuje, čo považoval odvolací súd za rozhodujúce pre posúdenie dôvodnosti nároku uplatneného navrhovateľom proti odporkyňi. Pritom rozsudok súdu prvého stupňa bol vyčerpávajúcym spôsobom odôvodnený (aj čo do právneho posúdenia veci). Uviedol, ktoré skutkové zistenia považoval za relevantné a ako ich mal preukázané (z akých dôkazov vychádzal), aké právne normy aplikoval a z akých dôvodov neprihliadol na (skutkové a právne) argumenty odporkyne pri svojom závere o opodstatnenosti nároku navrhovateľa.

Vychádzajúc z uvedeného možno uzavrieť, že v danej veci dovolanie odporkyne nesmeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné, keďže nie je podané proti žiadnemu z rozhodnutí uvedených v § 238 ods. 1 až 3 O. s. p., v dovolacom konaní nevyšli najavo procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O. s. p. a nepreukázala sa odporkyňou tvrdená existencia procesnej vady v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolanie odporkyne podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. v spojení s § 243b ods. 5 O. s. p. odmietol a riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia.

V dovolacom konaní vzniklo úspešnému navrhovateľovi právo na náhradu trov dovolacieho konania proti odporkyňi, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p. a § 142 ods. 1 O. s. p.). Dovolací súd mu priznal ich náhradu, ktorá spočíva v odmene advokáta za jednu právnu službu, ktorú mu poskytol vypracovaním vyjadrenia k dovolaniu (§ 14 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb). Sadzbu tarifnej odmeny určil podľa § 10 ods. 1

tejto vyhlášky vo výške 121,17 €, čo spolu s DPH 23,02 € a s náhradou za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné 6,95 € predstavuje spolu 151,14 €.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. októbra 2009

JUDr. Martin Vladik, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Emília Kišacová